

FRANCESC PADULLÉS ESTEBAN

LES DETENCIONS I EL TRASLLAT A LA CASERNA DE LA GUÀRDIA CIVIL. EL REGISTRE DEL DOMICILI

Durant un parell de dies es parla que hi ha detencions, i llavors sabem d'alguna gent detinguda. D'alguns me'n vaig assabentar després, que estaven detinguts. Però per exemple sabia que hi havia la Teresa Vilajeliu. Jo no recordo el Mora i alguna altra gent. I durant dos dies nosaltres vam estar una mica: "*Hi ha detencions i tal...*" però no anava amb nosaltres. No anava amb nosaltres.

Però, és clar, llavors, tot d'un plegat t'agafen el Joan i alguna altra gent, i llavors ja comença a anar amb nosaltres. Jo recordo que estava a casa de... -tot això és difús dels dies-, però sí que recordo que era a casa dels pares de la Marga Martínez amb el Jaume i la Marga. I vaig trucar a casa. La Rosario agafa el telèfon i em diu: "*Hi ha la guàrdia civil aquí*". "*Hòstia, val*". Pengem el telèfon i els hi explico: "*Hi ha la guàrdia civil*".

I hi havia més informació de que... no recordo si llavors ja sabíem /o del Cònsola o es va saber l'endemà. I a casa dels pares de la Marga recordo que hi havia papers. El pare de la Marga ho va agafar, ho va fotre tot en una bossa i va marxar. Nosaltres vam quedar que ens mouríem, buscaríem gent, contactar amb un, contactar amb l'altre, i a veure què passa.

I jo vaig pensar que si hi havia anat la Guàrdia Civil i no m'havia trobat, que a casa no hi serien. I vaig pensar d'anar a casa. I vaig agafar el cotxe i jo vivia en un carrer que es deia *Comunió tradicionalista* i quan enfilo el carrer, que quasi no hi havia llum, poso les llargues i a la porta de casa hi havia un cotxe amb dues persones dins. Vaig tornar a posar les curtes, vaig sortir, vaig marxar i crec que em vaig tornar a trobar amb la Marga i el Jaume. Llavors ja em van dir que hi havia més gent detinguda.

Ens van dir que havien deixat la Teresa Vilajeliu i jo me'n vaig anar al Xup a veure la Teresa i la vaig veure a casa seva. I la noia estava marcada amb blaus als pits i al cul a base de bé. Que jo quan vaig marxar d'allà vaig pensar: "*Hòstia, això sí que ara va en sèrio*", perquè la Teresa no era del PSUC i si començaven a agafar gent del PSUC... Pensava: "*Ja veuràs tu quan ens toqui a nosaltres*".

Vaig tornar cap a Manresa. Ens deien que havien portat gent al jutjat, jo recordo que vaig passar prop del jutjat que estava allà a la Seu, - que ara ja no hi és-. Jo no vaig veure a ningú. Llavors crec que ens vam tornar a trobar amb el Jaume i la Marga, i llavors ja es va acordar que havíem de marxar. I jo vaig anar a dormir a casa d'un germà o germana del Jaume Sala a la carretera de Santpedor, a sobre de l'església que hi ha. Això devia ser un dissabte perquè l'endemà quan sortíem -o potser hi havia un funeral-, perquè hi havia gent a la porta [de l'església] que ens coneixia, i quan ens van veure a sortir van posar una cara! Perquè ja havia corregut, llavors ja sabíem que hi havia més gent detinguda.

Llavors vam marxar de Manresa i vam anar a dormir a casa d'uns amics seus a Avinyó i l'endemà des d'Avinyó jo ja vaig marxar cap a Barcelona. I cap a Barcelona que es va organitzar la recollida de gent hi vam anar el Lluís, el Ramon Majó, el Sebastià Vives, la Marga, el Jaume, el Vizcaíno -no hi heu parlat?- i després una noia que havia treballat a Tèxtil Riba, que jo després li he perdut la pista. I potser algú més, sincerament, no ho recordo.

Després alguns van tornar. La Conxa em sembla que també va marxar, però després va tornar. A Barcelona vam acabar quedant el Vizcaíno, el Ramon, la Marga, el Sebastià Vives, i jo i crec que ningú més.

- *En Lluís Maruny?*

Sí, el Lluís també, sí.

- *I el Jaume Sala va tornar de Barcelona a Manresa, doncs.*

Va passar una cosa: nosaltres teníem una informació que anaven agafant gent. També teníem la informació que s'estaven organitzant actes de solidaritat, allò de Casa Caritat, -ja us ho deuen haver explicat-, que era una espècie de pregària, una espècie de trobada de gent, que jo penso que va ser molt útil. Ho va organitzar la gent de Solidaritat.

Nosaltres teníem informació a través de la mare de la Marga i vam fer una reunió en la qual es va acordar que algú dels que estàvem a Barcelona havia de tornar perquè parés una mica el tema de les detencions. I va tornar el Jaume. Una mica volíem tornar tots però va tornar el Jaume. I el Jaume va anar a l'escola i allà el van agafar.

Nosaltres estàvem convençuts del que fèiem i imbuïts d'un cert esperit de sacrifici. La detenció és un risc, però que darrere teu hi

pugui anar altra gent perquè a través teu els han trobat, era una cosa dura.

Tots sabem avui que és molt difícil suportar un nivell de tortura alt sense que entris en un procés d'anar donant algunes coses per aviam si allò para. El més fred tarda més a explicar coses, però n'explica algunes. Pot explicar aquelles coses que ja es veu que ja se saben... Això cadascú que s'hi ha trobat sap com ha reaccionat. Però nosaltres teníem un cert convenciment. Primer: ja portàvem dies, i l'altra és que era molt estrany que anessin trobant gent i que alguna cosa haviem de fer, sortís bé o sortís malament.

I vam fer aquesta reunió. A mi em van vetar de la direcció del partit. Perquè jo en aquells moments tenia la informació de la connexió del partit amb Barcelona. I això em va empenyar moltíssim perquè jo també tenia un esperit de... Després sempre he pensat que millor que no, perquè, és clar, quan ets allà... Ja haguéssim vist què hagués passat. Però va ser el Jaume.

El Jaume, les coses que explicava, deia que ell era conscient que allò com més aviat ell acabés el tema... I recorda que el posaven a fora al vespre després d'haver-lo apallissat i demés, el posaven allà perquè agafés fred. I diu: "*Doncs jo el que feia era aixecar-me la camisa per agafar més fred*", perquè si agafava un constipat, més fotut ho tenien. Aquest era l'esperit. És que era molt fred, quan ens ho explicàvem procuràvem que fos molt científica, no? [Riu]. En el sentit de: "*Què ha passat?*"

- Les tortures us les explicàveu?

Sí, home a nosaltres ens ho van explicar tot.

- I què recordes especialment de les tortures?

Quan estava sol m'ho passava fatal. Quan estava allà amb ells, doncs collonut. I, després, en el fons del fons del fons, sempre sortia la pregunta: "*Tu què haguessis fet si haguessis estat allà?*". Jo, la veritat és que si ho haig de dir ara, no ho sé què hagués fet. Segurament en aquell moment si algú m'ho pregunta dic: "*òstia, que no sé què...*", però bé, no ho sé.

Perquè aquestes són proves que fins que no hi ets ningú sap com reacciona. I per experiències, -no de Manresa sinó d'altres llocs-, gent que semblava que havia de tenir una actitud molt... No valenta, perquè ja la van tenir pel sol fet de fer les activitats que feien que els van portar a la detenció, perquè sabien que podien detenir-los i anar

a la presó. En canvi, hi havia altra gent que potser haguessis pensat que no haguessin sigut forts davant dels maltractes i no [van parlar].

Jo recordo una vegada que el Cipriano Garcia em va dir: *"No hay que hablar. No hay que hablar nunca, porque cuando hablas y llegas a la cárcel, enseguida que entra alguien sabes si ha hablado o no. Porque el que no ha hablado viene y te abraza, y el que ha hablado se pasa semanas llorando debajo de la manta"*. I hi havia com un d'allò de dir: *"Jo no vull plorar sota la manta"*.

Jo sempre he tingut la sensació, i la impressió -i penso que els fets ho corroboren- que nosaltres apareixem de pura casualitat, que nosaltres no hi érem en aquesta pel·lícula i que vam sortir de pura casualitat. Les detencions, pel que sembla, comencen per unes reunions en un pis a les Escodines.

- *Al carrer de l'Aiguader.*

Carrer de l'Aiguader. I jo diria que allà més que una altra cosa s'hi fumaven porros i alguna altra cosa. Era un lloc que t'hi trobaves gent... Però que no estava vinculat, és a dir, el salt qualitatiu - malgrat que a aquesta gent els van maltractar, perquè jo en sóc testimoni d'haver vist una persona-, hi ha un salt qualitatiu quan - cataclac- surt el tema del PSUC. No de Comissions, del PSUC.

Per això *lo* d'aquesta reunió a casa del Joan per mi no ha estat mai important. Potser en aquell moment sabia que s'havia fet, però jo no li vaig donar importància que d'allà sortís. Però hi ha un moment donat que hi ha un salt de qualitat. L'altre moment de molta qualitat és quan agafen el Cònsola amb la màquina. La màquina era una meravella, per altra banda, era una màquina que ens van regalar... No, era una màquina que havíem anat a comprar, aquesta i alguna altra, amb el Cònsola -aquesta és una altra anècdota bona- al Maresme.

La direcció del partit ens va dir que, no recordo a quin poble del Maresme, hi havia un senyor que venia ciclostils i coses d'aquestes i que anant allà i dient no-sé-què ens la vendria i la podríem pagar a terminis. A plaços, que en dèiem. Hi vam anar el Cònsola i jo, recordo que vam entrar allà. *"Escolti venim per una màquina..."*. I jo no recordo si havíem de donar alguna contrasenya o què. La resposta de l'home va ser: *"Us dieu Català?"*, i nosaltres *"sí, sí ens diem Català, som catalans i ens diem Català"*. Ens va ensenyar la màquina, ens va dir el preu i diu: *"I això com ho pagareu? Em portareu cada més o cada setmana tal?"*, i nosaltres: *"Sí, sí"*. I diu: *"Doncs, ja us la podeu endur"*. Vam sortir al·lucïnats. Portàvem la màquina al cotxe que vam dir "com ens pari la guàrdia civil veuràs tu!", però no, vam tornar

amb la màquina. I el Cònsola va anar a pagar religiosament cada setmana o cada mes fins que no vam pagar tota la màquina. L'home aquell, era de la causa, diguem-ne, perquè també podia quedar-se sense màquina i sense diners. Devíem portar una paga i senyal o alguna cosa, no ho recordo, però recordo que hi vam anar tots dos i vam portar [la màquina].

I quan es van trobar amb les octavetes, amb la màquina, tots els aparells que hi havia perquè allà hi devia haver les "vietnamites" que havíem fet servir en l'època de la picor. Perquè una vegada teníem una vietnamita i un ciclostil vell en un local que tenia llogat el Sivillà davant per davant de casa seva, al carrer Nou, a dalt a les golfes. Un dia estàvem allà i, tot d'un plegat, cau un tros de totxo del costat i treu el cap un "tio" i diu: "*Hola*". I nosaltres: "*Hola, hola*". Va sortir la màquina d'allà volant i va ser quan vam dir: "Això s'ha acabat". I llavors el Cònsola va agafar les coses i va ser quan va buscar el local que només ho sabia ell. No ho sabia ningú més en aquell moment. Clar, quan va caure això, llavors això ja era una altra història, aquí ja les coses anaven d'una altra manera.

Mai hi va haver una actitud crítica cap a ningú, mai. I no hi ha hagut mai, no ja trencament, sinó deteriorament de relació per aquest tema. Mai. I ara arrel d'aquestes coses que esteu fent, l'altre dia vaig veure el Joanet en un DVD que explicava que ell havia dit que no-sé-què i tal, doncs molt bé.

- *Quin DVD vols dir?*

El DVD que va fer la gent dels sindicats.

- *I què diu en aquest DVD?*

Bé, ell reconeix que després d'aguantar el que va aguantar, perquè al Joan també les hi van fer passar "canutes", va donar noms.

- Sí, això ens ho va reconèixer a nosaltres també en una entrevista. La primera trobada que vam fer.

I probablement, -excepte tres, quatre, cinc-, probablement tothom va explicar coses. Però és que jo penso que la Guàrdia Civil es va fer molt ràpidament amb la composició del lloc, perquè va enganxar a la gent molt ràpidament. Per tant, moltes informacions gairebé només les havia de confirmar. I és clar, quan tu tens quinze o vint detinguts que pots anar tibant d'aquí, tibant d'allà... Bé, és el que feu vosaltres amb les entrevistes que ens esteu fent, us feu una composició de lloc de seguida. Sabeu més coses que els que estem xerrant individualment.

Per altra banda, quedava poca gent per agafar, aquest és un altre tema. Perquè quedàvem els que vam marxar i quatre o cinc o sis més, [de] significats. Quedava poca gent perquè no érem quatre-cents mil.

Sembla ser que van trobar en algun lloc un rebut del lloguer del local, i que a partir d'aquí van tenir la sorpresa. Que d'això hi ha una altra anècdota. Hi havia un company que era del PSUC i de Comissions que viu a sobre de "La Bodega Andaluza". I la Guàrdia Civil va posar un cotxe de la Guàrdia Civil allà a "La Bodega Andaluza" i, després, a dalt a la plaça de l'Hospital una altra, per a veure qui anava al local. De fet, ells no sabien que només hi podia anar el Cònsol, que era l'únic que ho sabia. Però el pobre home [Riu] que va estar allà, que no li van dir mai res, però que va tenir el cotxe de la Guàrdia Civil a la porta va passar tres o quatre dies... [Riu] fatals, que la seva dona li va dir: "Home si no han pujat ja no pujaran". Però, és clar, jo m'imagino que devia patir *lo seu*.

Una de les coses que nosaltres érem, a part de militants del PSUC: érem amics. Tots érem amics. *Inclús* amb els que menys amics érem o menys amics som. Però [era] una amistat especial. Tu tens aquell amic que tal i qual, però [aquella] era especial, perquè tu posaves la teva llibertat en mans d'aquella persona, llavors la relació que s'establia era molt especial. A un nivell. Molt especial. Jo recordo que quan anava a les reunions a Barcelona amb la direcció del PSUC en representació del Bages, és clar, la persona que jo em trobava posava la seva llibertat a les meves mans. I quan jo arribava ell no sabia si darrere meu venien dos guàrdies civils. S'estableix un mecanisme molt, molt especial, no d'amistat amb aquesta persona - que després vam ser molt amics, va morir ja-, però amb els que tu trobes a Manresa, és clar, el mecanisme és [aquest].

Llavors la detenció, que va ser una cosa molt dura, no generava amb els que no vam ser detinguts un dir: "*Tu [no has estat detingut]*". És que era impossible. És que, a més a més, nosaltres, jo no vaig ser detingut, jo estava a Barcelona. I mentre ells estaven a la presó jo anava al cine! Un dia amb el Sebastià Vives baixàvem pel Passeig de Gràcia i ens vam trobar el Domènec, que era president de la Caixa en aquells moments. L'home quan ens va veure va posar una cara...! i el Sebas i jo vam dir: "Adéu, adéu". És clar, tu vas al cine, tu passeges pel Passeig de Gràcia. Procuraves no anar segons on, però, és clar, a Barcelona qui et coneix? I ells estaven a la Model. I ells havien passat per les mans de la Guàrdia Civil.

Llavors la informació que jo volia, que el partit volia, era la informació que et permetia saber què passava. No qui havia dit més, menys. Era

situar-te davant dels fets i prou. I amb la màxima solidaritat amb tothom que Déu n'hi do el que han passat, i punt. Després parlaves més, parlaves menys, intentaves aclarir. Intentaves aclarir el què.

Després hi ha un altre fenomen, això passa i es mor el Franco mentre nosaltres estem a Barcelona. [*Riu.*] Després de la mort del Franco això era l'òstia. Nosaltres ja no estàvem a la clandestinitat com a tal, després vam tornar els que estàvem a fora. Que va ser una discussió de cal ample com tornàvem. Què havíem de fer? Nosaltres obríem una etapa nova, la mort del Franco havia de comportar la llibertat. Amb qui havies d'anar a discutir? Al contrari, [havíem de] posar a dalt d'un altar els que havien passat, -fossin o no fossin del PSUC-, els que havien passat aquell mal tràngol. Perquè mala *pata*, ostres, passar-lo quatre mesos abans de la mort del Franco.

Llavors dir, les culpes? Com a tal, "culpes" avui no té sentit. Com a coneixement sí que seria útil, jo penso que això sí que seria útil. I algunes coses quedaran segurament sense saber-se, o bé, si algú explica això, l'altre explica allò, potser vosaltres acabareu tenint una visió més detallada. Jo, l'inici de les detencions sí que el tinc ubicat en aquest lloc que heu dit, i a partir d'aquí van anar sortint noms fins que van trobar la gent del PSUC i fins que van trobar la màquina.

Hi ha una altra dada objectiva de l'actitud de la Guàrdia Civil, que és a qui porten al Jutjat. Això és molt important. Els que no van anar al Jutjat, per la Guàrdia Civil no eren importants. *Cuidado*, ells sí que eren importants, i el que van passar. Però des de l'òptica policial no eren importants. Els importants eren els que van agafar i van fotre a la presó. Per què? Perquè van trobar la màquina i tal, i els *demés* eren importants, -no vull que se'm mal interpreti-, però, des del punt de vista policial, no. I el que va començar com una cosa, es va convertir en una altra. I en acabar-se convertint en una altra, doncs mira. Ara la cosa aquesta del Pretòria va començar perquè van escorcollar uns despatxos, pel que sembla, allà van trobar-no-sé-què i mira què ha acabat sortint. I esperem, a veure què més sortirà. És a dir que a partir d'un determinat moment la Guàrdia Civil fa un salt qualitatiu i ja està. I allò és el que tanca, aquests són els... I llavors els porten als jutjats i els foten a la presó.